

ARCHEBO-RAPPORT 2021F338

NOTA SCHERPENHEUVEL-ZICHEM - TIILTSEBAAN

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN,
K. BOUCKAERT & N. GEELLEN

AUGUSTUS 2021

Titel

Nota met ingreep in de bodem. Scherpenheuvel-Zichem - Tieltsebaan

Auteur(s)

Jan Claesen, Ben Van Genechten
Kevin Bouckaert & Niels Geelen

Projectnummer

2021F338

Plaats en datum

Kortenaken, augustus 2021

Reeks en nummer

ARCHEBO rapport 2021F338
ISSN 2034-5615

INHOUD

1	Inleiding	5
1.1	<i>Algemeen .....</i>	5
1.2	<i>Beschrijving onderzoeksoopdracht .....</i>	5
1.3	<i>Doelstellingen .....</i>	8
1.4	<i>Randvoorwaarden.....</i>	8
1.5	<i>Onderzoeksvragen .....</i>	8
2	Huidige & toekomstige situatie	10
2.1	<i>Huidige situatie .....</i>	10
2.2	<i>Toekomstige situatie .....</i>	11
3	Bureauonderzoek	12
3.1	<i>Inleiding .....</i>	12
3.2	<i>Resultaten bureaustudie .....</i>	12
4	Assessment landschappelijk bodemonderzoek	12
4.1	<i>Uitvoering .....</i>	12
4.2	<i>Resultaten .....</i>	13
5	Proefsleuvenonderzoek.....	15
5.1	<i>Beschrijvend gedeelte .....</i>	15
5.2	<i>Assessment proefsleuvenonderzoek .....</i>	16
5.3	<i>Assessment metaaldetectie .....</i>	21
5.4	<i>Interpretatie van het onderzocht gebied .....</i>	22
5.5	<i>Potentiële kennis en waardering.....</i>	23
6	Interpretatie van de archeologische site.....	23
7	Samenvatting	23
7.1	<i>Voor een gespecialiseerd publiek .....</i>	23
7.2	<i>Voor een niet-gespecialiseerd publiek .....</i>	24
8	Bibliografie	25
9	Figurenlijst.....	26
10	Plannenlijst.....	27
11	Bijlagen	28
11.1	<i>Allesporenplan .....</i>	28

11.2	Allesporenplan met TAW-hoogte	29
11.3	Fotolijst	30
11.4	Sporenlijst	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1 INLEIDING

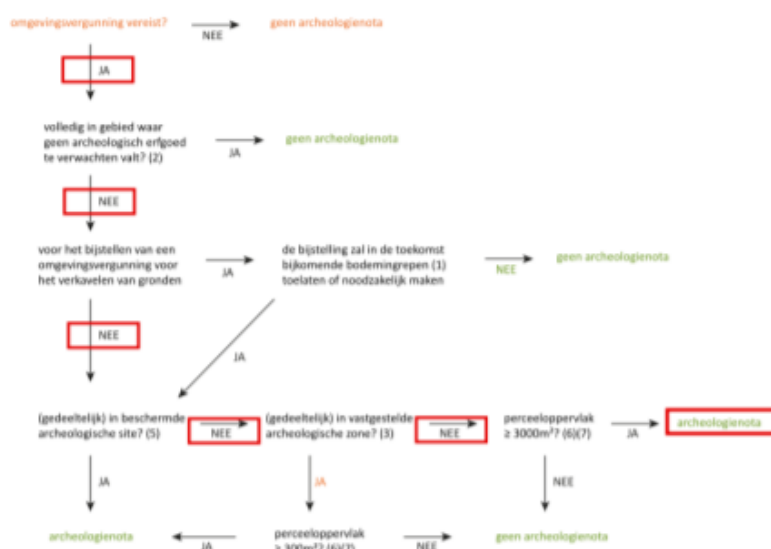
1.1 ALGEMEEN

Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

Het toevoegen van een archeologienota aan een omgevingsvergunning is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris

Criteria bij omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden.

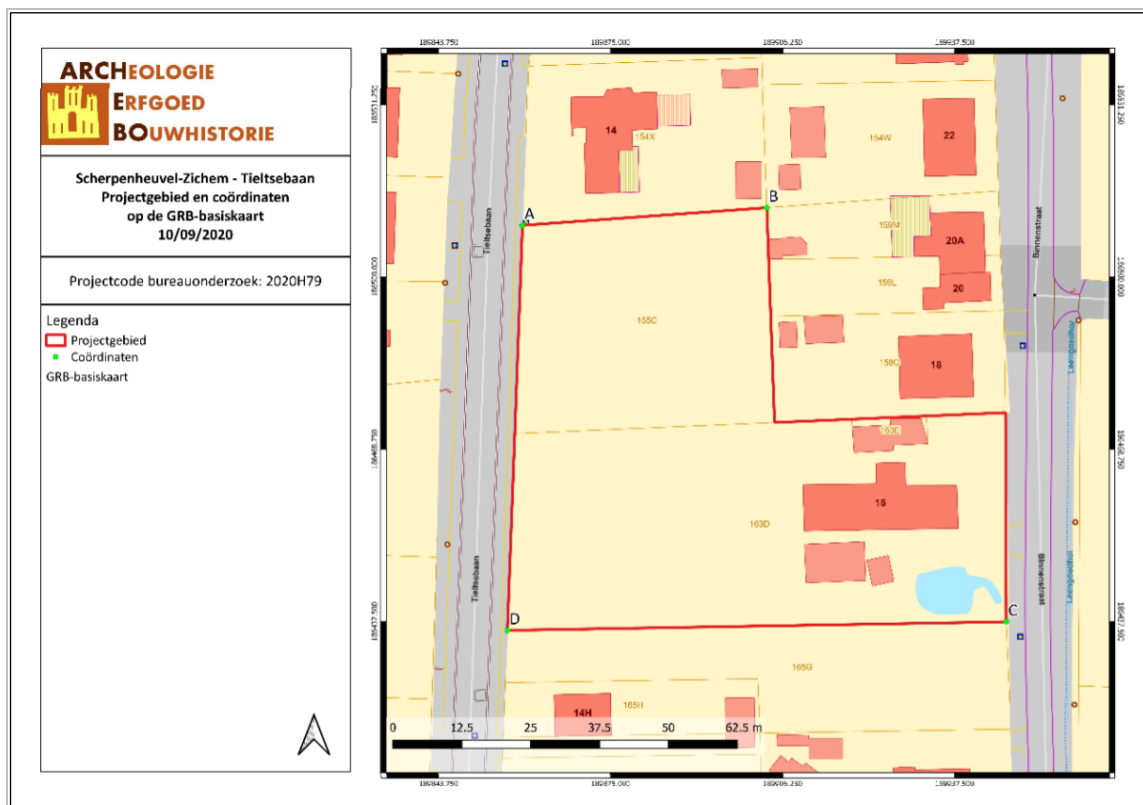
1.2 BESCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba een archeologienota opgemaakt voor een projectgebied gelegen tussen de Tieltsebaan en Binnenstraat 16 te Messelbroek (Scherpenheuvel-Zichem, provincie Vlaams-Brabant). Het terrein zal verkaveld worden in 10 nieuwe loten, elk voorzien van een bouwzone. Het projectgebied is ca. 5 059,341 m² groot.

Aangezien de aanvraag voor een vergunning na 1 juni 2016 werd ingediend, is een archeologienota evenwel vereist, zoals vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9). Het bureauonderzoek werd uitgevoerd onder leiding van erkend archeoloog Jan Claesen. In de onderhavige archeologienota worden de locatie van het terrein en de uit te voeren werken geanalyseerd. Deze informatie wordt samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd.

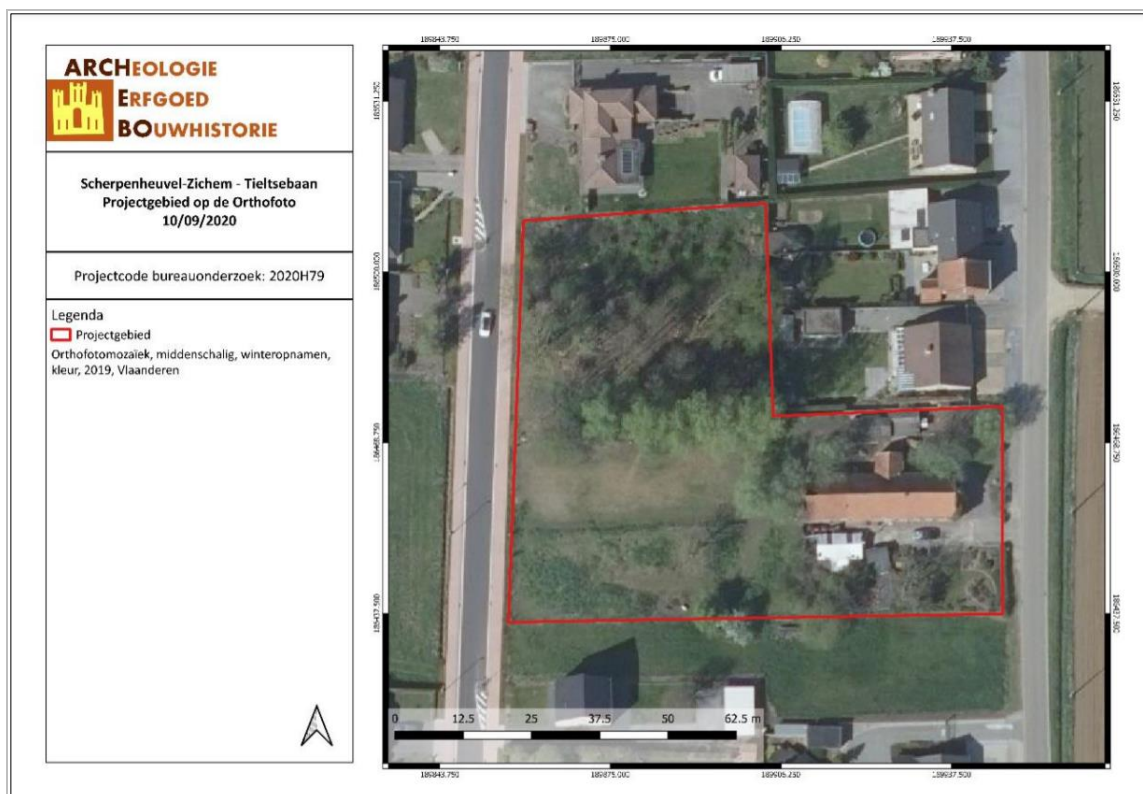
Administratieve fiche	
Naam site:	Scherpenheuvel-Zichem - Tieltsebaan
Onderzoek:	Nota met ingreep in de bodem
Ligging:	Provincie Vlaams-Brabant, Scherpenheuvel-Zichem, Messelbroek, Tieltsebaan
Kadaster:	Scherpenheuvel-Zichem, afdeling 3 (Messelbroek), sectie B, perceelnummers 155C, 163D & 163E
Coördinaten:	A X 189859.071
	Y 186509.356
	B X 189903.436
	Y 186512.560
	C X 189946.911
	Y 186437.473
	D X 189856.327
	Y 186435.928
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba
Projectcode bureauonderzoek:	2020H79
ID-nummer:	16048
Projectleiding:	Jan Claesen
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014
Bewaarplaats archief:	ARCHEBO bvba (tijdelijk)
Grootte projectgebied:	Ca. 5 059,341 m ²
Uitvoeringsperiode:	17 augustus 2021
Reden van de ingreep	Verkaveling
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van deze archeologienota is een archeologische evaluatie van het terrein, de geplande werken en impact op het bodemarchief.
Termen Thesauri:	Landschappelijk bodemonderzoek door middel van boringen, proefsleuvenonderzoek

De onderstaande GRB-kadasterkaart en de Orthofoto tonen het projectgebied op de meest recente stadskarten en luchtfoto's.

METI/20/09/10/1 - Digitale aanmaak

Figuur 2: Situering van het projectgebied op de GRB-kadasterkaart (© ARCHEBO bvba, 2020).

METI/20/09/10/2 - Digitale aanmaak

Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (© ARCHEBO bvba, 2020).

1.3 DOELSTELLINGEN

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de werken. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

De opdrachtgever zal de eventuele archeologische waarden op de betrokken percelen vernietigen met de geplande werken. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek werd een archeologische verwachting opgesteld. Deze kan in het veld getoetst worden, waarbij uiteraard rekening moet gehouden worden met de mogelijke aanwezigheid van andere archeologische waarden dan die geformuleerd in de gespecificeerde verwachting. Het onderzoeksdoel voor dit vooronderzoek met ingreep in de bodem is om na te gaan wat het potentieel is van het plangebied voor de aanwezigheid en bewaring van vindplaatsen die op basis van het bureauonderzoek verwacht worden. Om dit te kunnen vaststellen is een vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk.

Deze archeologienota dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed en nadien bij de aanvraag voor de bouwvergunning gevoegd te worden.

1.4 RANDVOORWAARDEN

Er werden geen randvoorwaarden opgenomen.

1.5 ONDERZOEKSVRAGEN

Voor het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door middel van landschappelijke boringen worden volgende onderzoeksvragen opgesteld die beantwoord moeten worden:

- *Wat is de bodemkundige opbouw van het terrein?*
- *Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving + duiding?*
- *Zijn er aanwijzingen voor een verstoorde ondergrond? Valt deze af te bakenen?*
- *Zijn er indicaties voor steentijdgevoelige zones binnen het plangebied?*

Voor het proefsleuvenonderzoek moeten onderstaande vragen minimaal beantwoord worden:

- *Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving + duiding?*
- *Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?*
- *Zijn er tekenen van erosie?*
- *In hoeverre is de bodemopbouw intact?*
- *Is er sprake van een of meerdere begraven bodems?*

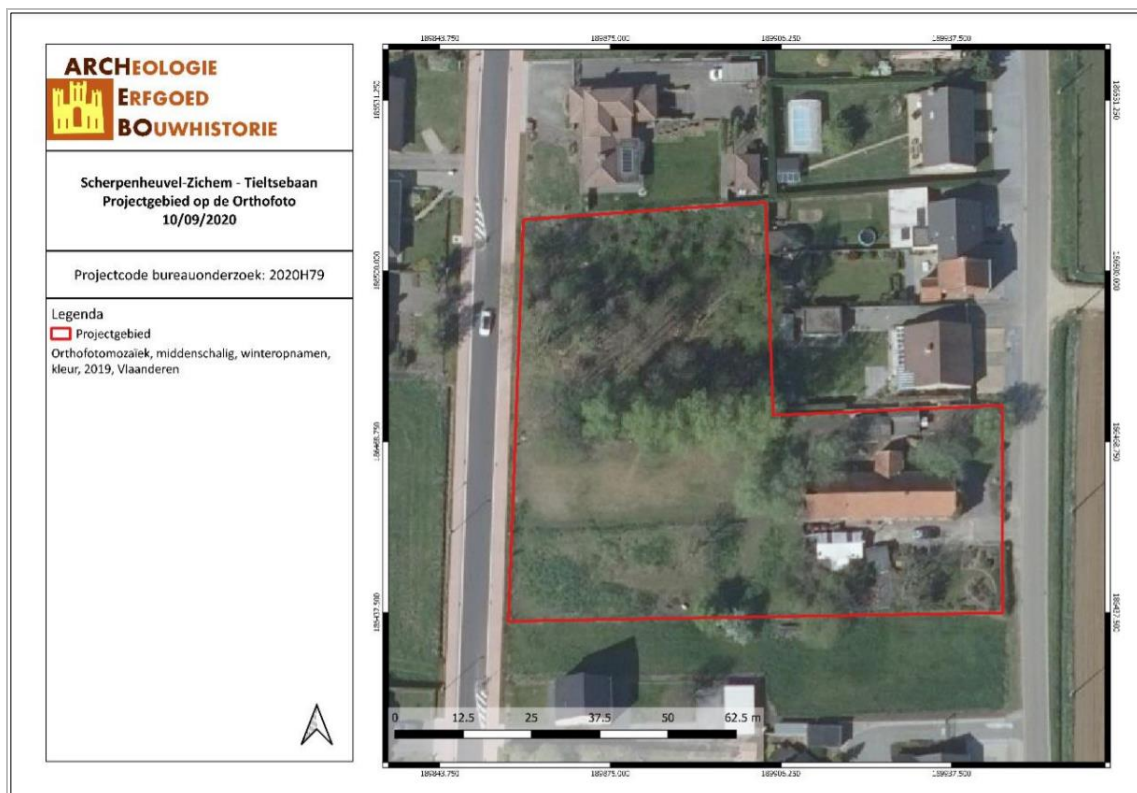
- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettings, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja;
  - Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?
  - Wat is de omvang?
  - Komen er oversnijdingen voor?
  - Wat is het, geschatte, aantal individuen?
- Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologisch vindplaatsen?
- Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
  - o Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
  - o Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

Het onderzoek is succesvol indien aan al deze vragen een gepast antwoord kan gegeven worden.

2 HUIDIGE & TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het projectgebied ligt tussen de Tieltsebaan en de Binnenstraat 16 in Messelbroek (Scherpenheuvel-Zichem, Vlaams-Brabant). Ter hoogte van de Binnenstraat 16 staan er enkele gebouwen. Het gaat om een woonhuis en drie bijgebouwen. Tussen de bebouwing is een deel van de bodem verhard. De rest van het projectgebied bestaat uit een groene zone met gras en bomen.

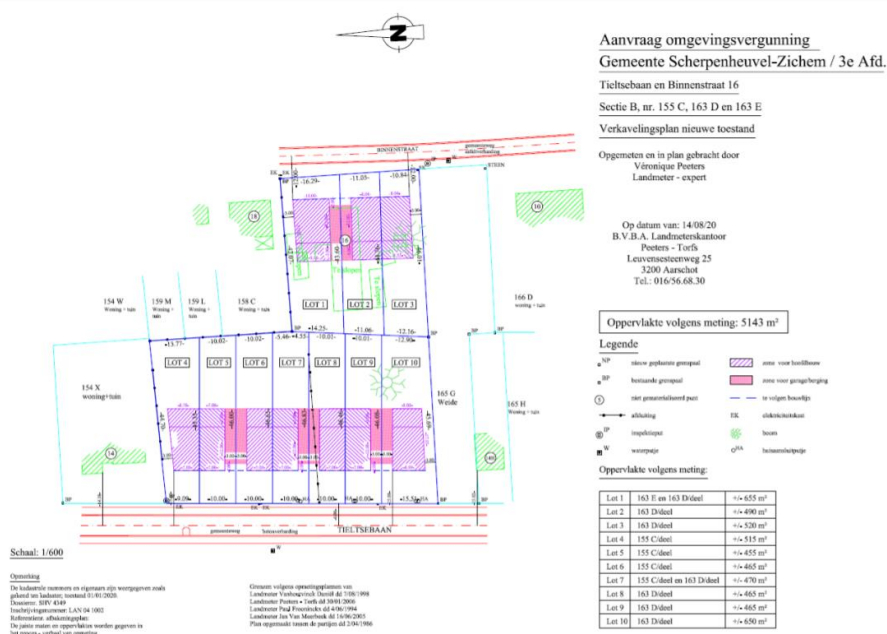

METI/20/09/10/3 - Digitale aanmaak

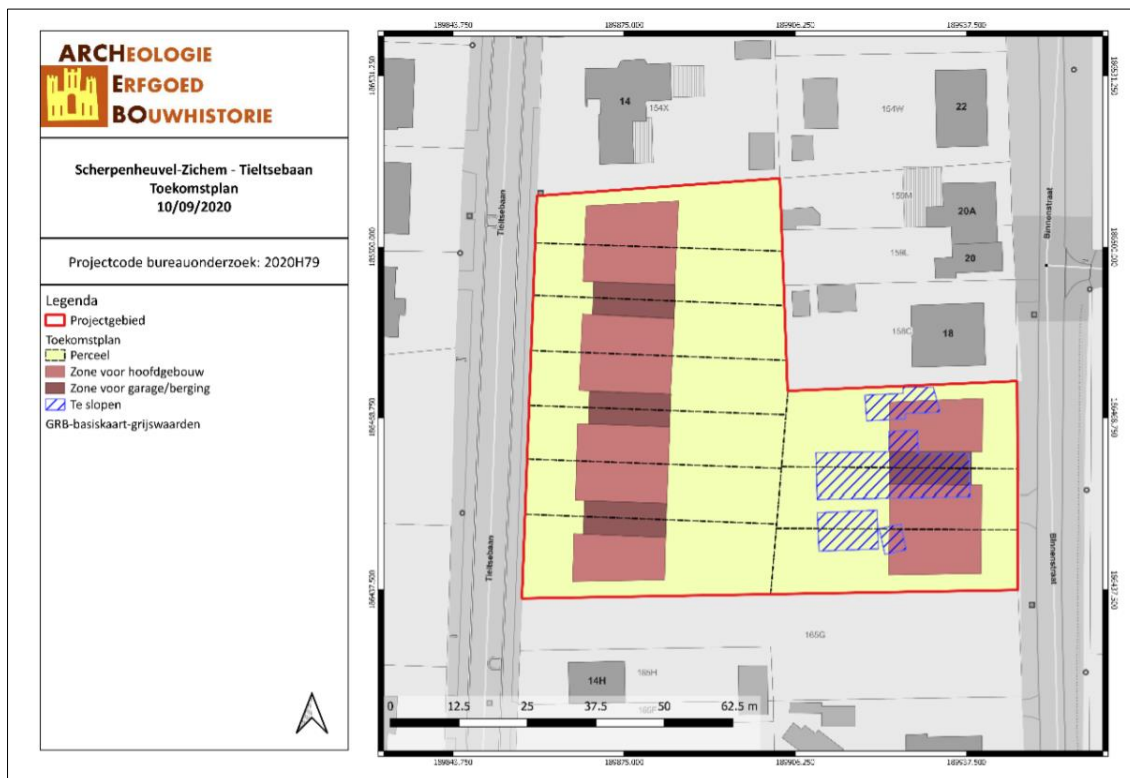
Figuur 4: Situering van het projectgebied op Orthofoto (© ARCHEBO bvba, 2020).

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE¹

Binnen het projectgebied zal de opdrachtgever de huidige bebouwing slopen, de aanwezige verhardingen opbreken en de bomen rooien. Vervolgens zal het terrein verkaveld worden in 10 nieuwe loten. Elk lot wordt voorzien van een bouwzone voor een hoofdgebouw en 8 loten krijgen ook een bouwzone voor een garage of berging. Het projectgebied is ca. 5 059,341 m² groot.

Figuur 5: Plan van de geplande verkaveling (© B.V.B.A. Landmeterskantoor Peeters-Torfs, 2020)

MET/20/09/10/4 - Digitale aanmaak

Figuur 6: Situering van het projectgebied op Toekomstplan (© ARCHEBO bvba, 2020)

¹ Claesen J., e.a. (2020a).

3 BUREAUONDERZOEK

3.1 INLEIDING

Het doel van de bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van het archeologische erfgoed te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie. Hierbij worden zo veel mogelijk cartografische en andere bronnen geraadpleegd.

3.2 RESULTATEN BUREAUSTUDIE²

In de ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft de Sint-Michielskerk uit de Late Middeleeuwen en de pastorij en de Sint-Michielskapel uit de 18de eeuw.

Aan de hand van het kaartmateriaal konden we achterhalen dat er binnen het projectgebied gebouwen stonden vanaf ca. 1745. Voor de periode vóór 1745 zijn geen cartografische bronnen beschikbaar. Het westen werd lange tijd benut als akkerland (ca. 1777 – ca. 1970) en bestaat nu uit een groene zone met bomen. Wortels van bomen en landbouwactiviteiten kunnen de bodem ook verstoren.

Op de bodemkaart wordt het terrein gekarteerd als OB (bebouwde zone) en wSdfc (matig natte lemige zandgronden met weinig duidelijke humus en/of ijzer B horizont, een klei-zandsubstraat (w...) en geel of groenachtig materiaal (...c)). Het projectgebied ligt op een west-/zuidwest-gerichte helling aan de Ossebeek- en Leengoedholvallei. De Leengoedhol stroomt langs de oostelijke grens van het projectgebied. Volgens het Digitaal Hoogtemodel ligt het projectgebied tussen ongeveer 25,35 en 26,15 meter boven de zeespiegel.

Gezien de topografische ligging op een west-/Zuidwest-gerichte helling is er een verwachting op Steentijd. Bijkomstig ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei naar een droog plateau. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijdkampementen. Op basis van deze ligging en de recent vondsten in de omgeving kunnen eveneens sporensites aanwezig zijn.

4 ASSESSMENT LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK

4.1 UITVOERING

Projectcode landschappelijke boringen: 2021G77

Om de (deels) bewaarde staat van het bodemarchief te achterhalen, is het noodzakelijk een landschappelijk bodemonderzoek uit te voeren. De landschappelijke boringen dienen verspreid over het terrein aangelegd te worden om te bekijken of er goed bewaarde bodems aanwezig zijn op het terrein. Indien dit het geval is, kan er steentijd verwacht worden en dient er een verkennend archeologisch booronderzoek plaats te vinden.

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als OB (bebouwde zone) en wSdfc (matig natte lemige zandgronden met weinig duidelijke humus en/of ijzer B horizont, een klei-zandsubstraat (w...) en geel of groenachtig materiaal (...c)).

Op het terrein werd op 11 augustus 2021 een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd. Het terrein was vrij en toegankelijk.

---

² Claesen J., e.a. (2020a).

In totaal werden 6 landschappelijke boringen gezet. De boringen toonden in vijf gevallen AC-profielen. De zesde boring (B1) – ter hoogte van de gesloopte bebouwing – vertoonde een verstoorde bodemopbouw. Om deze reden werd beslist geen verkennend booronderzoek uit te voeren.

Het landschappelijk bodemonderzoek door middel van boringen werd uitgevoerd met een edelmanboor met een kop van 7 centimeter. De boorstalen werden geregistreerd en ingemeten.

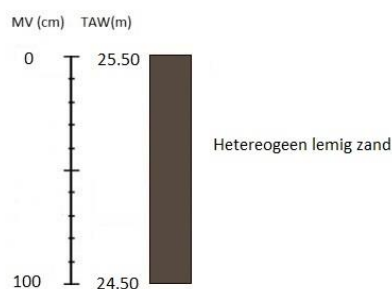

MET/21/08/11/5 - Digitale aanmaak

Figuur 7: Landschappelijke boringen (© ARCHEBO bvba, 2021).

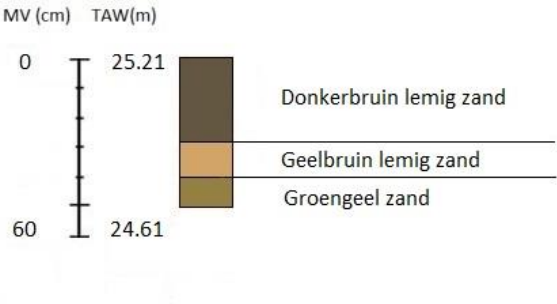
4.2 RESULTATEN

Boring1

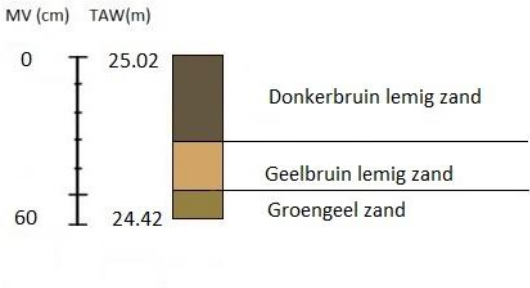

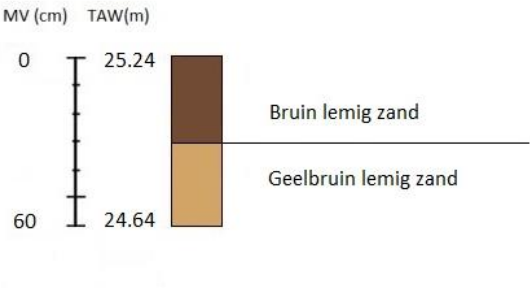
Boring 2

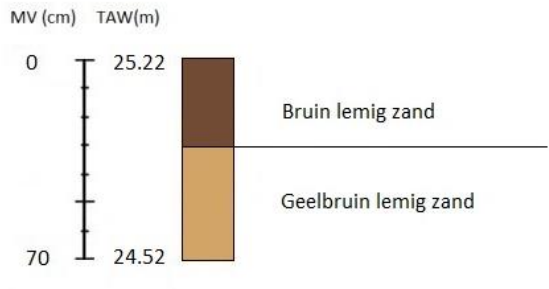
Boring 3

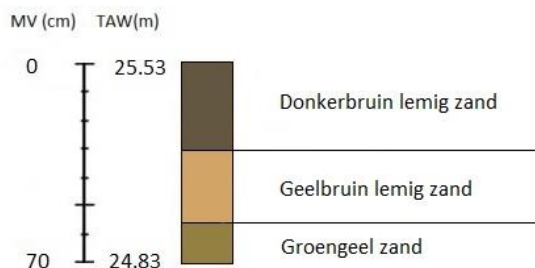
Boring 4

Boring 5

Boring 6

Hieronder worden de onderzoeksvragen beantwoordt:

- *Wat is de bodemkundige opbouw van het terrein?*
Verspreid over het terrein werden 6 landschappelijke boringen geplaatst. In 5 boringen werden AC-profielen vastgesteld. Eén boring (B1) kende een verstoorde bodemopbouw.
- *Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving + duiding?*
Nergens op het terrein kon een B-horizont waargenomen worden. Onder de bouwvoor bestaande uit donkerbruin lemig zand bevindt zich het moedermateriaal.
- *Zijn er aanwijzingen voor een verstoorde ondergrond? Valt deze af te bakenen?*
Ter hoogte van de gesloopte bebouwing werd een verstoring van de ondergrond waargenomen.
- *Zijn er indicaties voor steentijdgevoelige zones binnen het plangebied?*
Nergens op het terrein kon een B-horizont waargenomen worden.

5 PROEFSLEUVENONDERZOEK

5.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE

5.1.1 Onderzoeksopdracht

Het bureauonderzoek kon geen eenduidige aan- of afwezigheid van archeologische erfgoedwaarden aantonen ter hoogte van het onderzoeksgebied. Vanaf het Neolithicum worden archeologische resten doorgaans aangetroffen als sporensites. Door de complexe samenhang van deze sporen kan een archeologisch booronderzoek hierover geen afdoende uitspraken doen. Proefsleuven, waarbij een statistisch representatief deel van het terrein opgegraven wordt, is een geschikte methode om sporensites in kaart te brengen als ook om inzicht te genereren inzake de aard, de ruimtelijke spreiding, de datering en de bewaring ervan.

5.1.2 Strategie en technieken

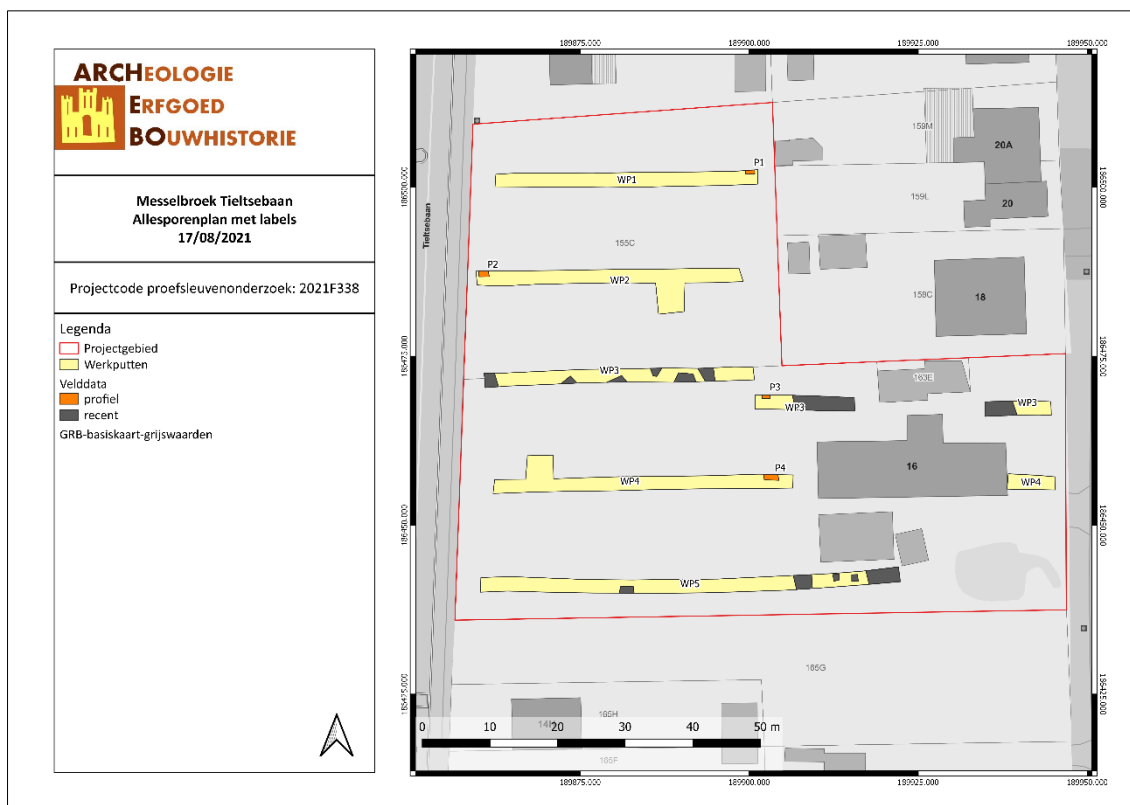
Binnen het onderzoeksgebied dient een proefsleuvenonderzoek plaats te vinden. Het doel van een proefsleuvenonderzoek is het evalueren van de archeologische waarde op het gehele terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Dit gebeurt door middel van een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed.

archeologische artefacten bevatten, worden terug afgedekt om te voorkomen dat degradatie ervan zou optreden, in afwachting van een opgraving of definitief fysiek behoud.³

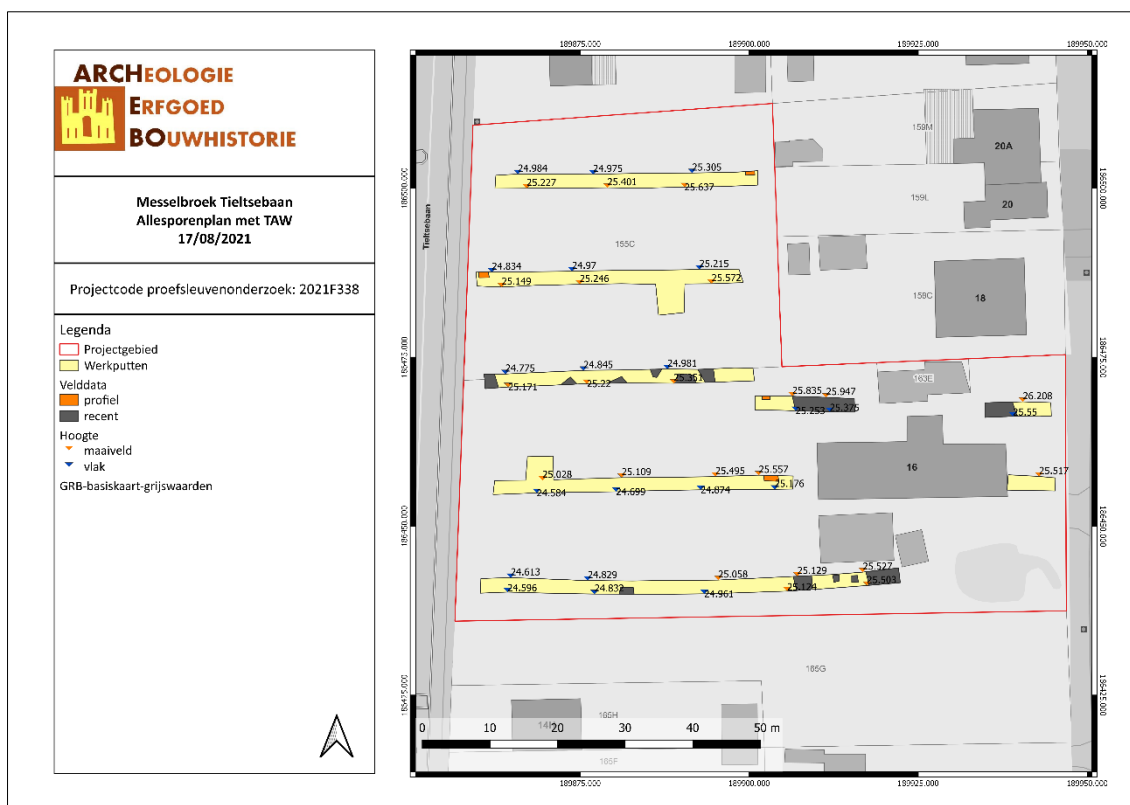
Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op dinsdag 17 augustus 2021. Door de aanwezigheid van een verstoring te wijten aan gesloopte bebouwing, werden werkputten 3, 4 en 5 ietwat ietwat anders georiënteerd en/of ingekort. Twee grote kijkvensters werden aangelegd. In totaal werd ca. 554 m² van het onderzoeksgebied (ca. 5 059 m²) onderzocht, wat neerkomt op 10.95 %.

METI/21/08/17/7 - Digitale aanmaak

Figuur 9: Allesporenplan (© ARCHEBO bvba, 2021).

³ Agentschap Onroerend Erfgoed, 64–65.

METI/21/08/17/8 - Digitale aanmaak

Figuur 10: Allesporenplan met TAW-hoogtes (© ARCHEBO bvba, 2021).

5.2.2 Werkputten

In totaal werden 5 proefsleuven aangelegd. De proefsleuven waren 2 meter breed en werden dwars op de Mieënbroekstraat aangelegd volgens het systeem van de continue parallelle proefsleuven. Bijkomend werden twee grote kijkvensters aangelegd. Dit om de schijnbare afwezigheid van archeologisch interessante sporen te verifiëren.

5.2.3 Landschappelijke profielen

Op de bodemkaart wordt het terrein gekarteerd als OB (bebouwde zone) en wSdfc (matig natte lemige zandgronden met weinig duidelijke humus en/of ijzer B horizont, een klei-zandsubstraat (w...) en geel of groenachtig materiaal (...c)). Het projectgebied ligt op een west-/zuidwest-gerichte helling aan de Ossebeek- en Leengoedholvallei. De Leengoedhol stroomt langs de oostelijke grens van het projectgebied.

Figuur 11: Profiel 2 in werkput 2 (© ARCHEBO bvba, 2021).

5.2.4 Archeologische sporen & structuren

Tijdens het veldwerk werden enkel recente sporen/verstoringen waargenomen. Plaatselijk kende het terrein zware verstoringen. Dit was vooral het geval in de oostelijke helft van het projectgebied, waar de bestaande bebouwing gesloopt werd. In deze zone werd dan ook beslist de geplande proefsleuven ietwat in te korten.

Figuur 12: Overzichtsfoto werkput 1 (© ARCHEBO bvba, 2021).

Figuur 13: Overzichtsfoto werkput 2 (© ARCHEBO bvba, 2021).

Figuur 14: Overzichtsfoto kijkvenster werkput 2 (© ARCHEBO bvba, 2021).

Figuur 15: Overzichtsfoto werkput 3 (© ARCHEBO bvba, 2021).

Figuur 16: Overzichtsfoto werkput 4 (© ARCHEBO bvba, 2021).

Figuur 17: Overzichtsfoto werkput 5 (© ARCHEBO bvba, 2021).

Figuur 18: Overzichtsfoto kijkvenster werkput 4 (© ARCHEBO bvba, 2021).

5.2.5 Vondsten

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen vondsten gedaan.

5.2.6 Stalen

Er werden geen stalen genomen tijdens het proefsleuvenonderzoek.

5.2.7 Conservatie

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen vondsten gedaan.

5.3 ASSESSMENT METAALDETECTIE

Tijdens de uitvoering van het metaaldetectie-onderzoek werden geen relevante vondsten aangetroffen.

5.4 INTERPRETATIE VAN HET ONDERZOCHT GEBIED

Hieronder worden de onderzoeksvragen beantwoord:

- *Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving + duiding?*
Over het gehele terrein werden enkel AC-profielen aangetroffen; het moedermateriaal bevindt zich net onder de bouwvoor.
- *Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?*
Het ontbreken van een horizont kan mogelijk verklaard worden door het bewerken van het land.
- *Zijn er tekenen van erosie?*
Er werden geen tekenen van erosie waargenomen tijdens het onderzoek.
- *In hoeverre is de bodemopbouw intact?*
Nergens op het terrein kon een B-horizont waargenomen worden. Er werden enkel AC-profielen vastgesteld.
- *Is er sprake van een of meerdere begraven bodems?*
Er is geen sprake van een begraven bodem.
- *Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.*
Tijdens het onderzoek werden geen archeologisch interessante sporen blootgelegd.
- *Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?*
N.v.t.
- *Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?*
N.v.t.
- *Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?*
N.v.t.
- *Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?*
N.v.t.
- *Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?*
N.v.t.
- *Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzetten, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?*
N.v.t.
- *Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja;*
  - *Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?*
N.v.t.
  - *Wat is de omvang?*
N.v.t.
  - *Komen er oversnijdingen voor?*
N.v.t.
  - *Wat is het, geschatte, aantal individuen?*
N.v.t.
- *Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologisch vindplaatsen?*
N.v.t.
- *Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?*
Er is geen bodemkundige verklaring voor de afwezigheid van archeologische sporen. Ondanks het ontbreken van een B-horizont zouden archeologische sporen – indien aanwezig – zichtbaar moeten zijn.

- *Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?*
N.v.t.
- *Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?*
N.v.t.
- *Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?*
N.v.t.
- *Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?*
N.v.t.
- *Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:*
  - o Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?*
N.v.t.
  - o Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?*
N.v.t.
- *Welke vragenstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?*
N.v.t.
- *Zijn er voor de beantwoording van deze vragenstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?*
N.v.t.

5.5 POTENTIËLE KENNIS EN WAARDERING

Er werden tijdens het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, in de vorm van een proefsleuvenonderzoek, geen archeologisch interessante sporen aangetroffen. Hierdoor biedt het onderzoeksgebied geen bijdrage voor een potentiële kennisvermeerdering van het terrein en de omliggende omgeving.

6 INTERPRETATIE VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen archeologisch interessante sporen waargenomen. Hierdoor is vervolgonderzoek niet noodzakelijk.

7 SAMENVATTING

7.1 VOOR EEN GESPECIALISEERD PUBLIEK

De opdrachtgever zal het terrein verkaveling in 10 nieuwe loten. Elk lot wordt voorzien van een bouwzone voor een hoofdgebouw en 8 loten krijgen ook een bouwzone voor een garage of berging. Het projectgebied is ca. 5 059,341 m² groot.

Uit het landschappelijk bodemonderzoek door middel van boringen blijkt dat nergens binnen het projectgebied een B-horizont bewaard is gebleven. Om deze reden werd geen verkennend archeologisch booronderzoek geadviseerd.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen archeologisch interessante sporen waargenomen. Gezien het ontbreken aan archeologisch potentieel van de site, wordt geen verder onderzoek in de vorm van een opgraving geadviseerd.

7.2 VOOR EEN NIET-GESPECIALISEERD PUBLIEK

De opdrachtgever plant de verkaveling van het terrein. Tijdens het onderzoek werden geen archeologische sporen waargenomen. Om deze reden wordt geen archeologische opgraving geadviseerd.

8 BIBLIOGRAFIE

Publicaties

VAN CAMPENHOUT K., *Mieënbroekstraat – Kaarbaan 3, Genk – Archeologienota*, Geel, 2021a.

VAN CAMPENHOUT K., *Mieënbroekstraat – Kaarbaan 3, Genk – Programma van Maatregelen*, Geel, 2021b.

VALENTIJN P., HUIZER J. & ALMA X., *Mieënbroekstraat – Kaarbaan 3, Genk – Nota*, Conceptversie 1.0 – 29-6-2021.

VAN RANST E. en SYS C., *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*, Gent, 2000.

Online bronnen

Agentschap Onroerend Erfgoed. "Code van Goede Praktijk voor de Uitvoering van en Rapportering over Archeologisch Vooronderzoek en Archeologische Opgravingen en het Gebruik van Metaaldetectoren, versie 4.0". Agentschap Onroerend Erfgoed, maart 2019.

9 FIGURENLIJST

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden.	5
Figuur 2: Situering van het projectgebied op de GRB-kadasterkaart (© ARCHEBO bvba, 2020).	7
Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (© ARCHEBO bvba, 2020).	7
Figuur 4: Situering van het projectgebied op Orthofoto (© ARCHEBO bvba, 2020).	10
Figuur 5: Plan van de geplande verkaveling (© B.V.B.A. Landmeterskantoor Peeters-Torfs, 2020).	11
Figuur 6: Situering van het projectgebied op Toekomstplan (© ARCHEBO bvba, 2020)	11
Figuur 7: Landschappelijke boringen (© ARCHEBO bvba, 2021).	13
Figuur 8: Voorstel inplanting proefsleuven (© ARCHEBO bvba, 2020).	16
Figuur 9: Allesporenplan (© ARCHEBO bvba, 2021).	17
Figuur 10: Allesporenplan met TAW-hoogtes (© ARCHEBO bvba, 2021).	18
Figuur 11: Profiel 2 in werkput 2 (© ARCHEBO bvba, 2021).	18
Figuur 12: Overzichtsfoto werkput 1 (© ARCHEBO bvba, 2021).	19
Figuur 13: Overzichtsfoto werkput 2 (© ARCHEBO bvba, 2021).	19
Figuur 14: Overzichtsfoto kijkvenster werkput 2 (© ARCHEBO bvba, 2021).	20
Figuur 15: Overzichtsfoto werkput 3 (© ARCHEBO bvba, 2021).	20
Figuur 16: Overzichtsfoto werkput 4 (© ARCHEBO bvba, 2021).	20
Figuur 17: Overzichtsfoto werkput 5 (© ARCHEBO bvba, 2021).	21
Figuur 18: Overzichtsfoto kijkvenster werkput 4 (© ARCHEBO bvba, 2021).	21

10 PLANNENLIJST

METI/20/09/10/1 - Digitale aanmaak	7
METI/20/09/10/2 - Digitale aanmaak	7
METI/20/09/10/3 - Digitale aanmaak	10
METI/20/09/10/4 - Digitale aanmaak	11
METI/21/08/11/5 - Digitale aanmaak	13
METI/20/09/10/6 - Digitale aanmaak	16
METI/21/08/17/7 - Digitale aanmaak	17
METI/21/08/17/8 - Digitale aanmaak	18

11 BIJLAGEN

11.1 ALLESPORENPLAN

ARCHEOLOGIE

ERFGOED
BOUWHISTORIE

Messelbroek Tieltsebaan
Allesporenplan met labels
17/08/2021

Projectcode proefsleuvenonderzoek: 2021F338

Legenda

 Projectgebied

 Werkputten

Velddata

 profiel

 recent

GRB-basiskaart-grijswaarden

11.2 ALLESPORENPLAN MET TAW-HOOGTE

ARCHEOLOGIE

ERFGOED
BOUWHISTORIE

Messelbroek Tieltsebaan
Allesporenplan met TAW
17/08/2021

Projectcode proefsleuvenonderzoek: 2021F338

Legenda

Projectgebied

Werkputten

Velddata

profiel

recent

Hoogte

maaiveld

vlak

GRB-basiskaart-grijswaarden

The map displays a grid of coordinates from 189875.000 to 189950.000 on the x-axis and 186425.000 to 186500.000 on the y-axis. A red rectangle outlines the project area. Yellow shapes represent excavation pits, and orange shapes represent profiles. Blue arrows indicate TAW heights for each feature. Labels for various features are scattered across the map, including 155C, 159M, 159L, 158C, 163E, 16, 165G, 165H, 165F, 14, 20, and 20A. A scale bar at the bottom indicates distances from 0 to 50 meters.

11.3 FOTOLIIST

Projectcode: 2021F338															
Lijstonderwerp: Scherpenheuvel - Zichem - Tieltsbaan															
Herkeningsnummer	Werkput	Vlak	Vak	Spoor	Type foto							Vervaardiging		Datum	
					Overzicht	Vlak	Spoor	Coupe	Profiel	Vondst	Detail	Ander	Analoog		Digitaal
1	1								x					x	17/08/2021
2	1	1			x									x	17/08/2021
3	1	1			x									x	17/08/2021
4	1	1			x									x	17/08/2021
5	1	1			x									x	17/08/2021
6	1	1			x									x	17/08/2021
7	1	1			x									x	17/08/2021
8	2								x					x	17/08/2021
9	2	1			x									x	17/08/2021
10	2	1			x									x	17/08/2021
11	2	1			x									x	17/08/2021
12	2	1			x									x	17/08/2021
13	2	1			x									x	17/08/2021
14	2	1			x									x	17/08/2021
15	2	1			x						KV			x	17/08/2021
16	3	1			x									x	17/08/2021
17	3	1			x									x	17/08/2021
18	3	1			x									x	17/08/2021
19	3	1			x									x	17/08/2021
20	3	1			x									x	17/08/2021
21	3	1			x									x	17/08/2021
22	3								x					x	17/08/2021
23	3	1			x									x	17/08/2021
24	3	1			x									x	17/08/2021
25	3	1			x									x	17/08/2021
26	3	1			x									x	17/08/2021
27	3	1			x									x	17/08/2021
28	4	1			x									x	17/08/2021
29	4	1			x									x	17/08/2021
30	4	1			x									x	17/08/2021
31	4	1			x									x	17/08/2021
32	4	1			x									x	17/08/2021
33	4	1			x									x	17/08/2021
34	5								x					x	17/08/2021
35	5	1			x									x	17/08/2021
36	5	1			x									x	17/08/2021
37	5	1			x									x	17/08/2021
38	5	1			x									x	17/08/2021
39	5	1			x									x	17/08/2021
40	5	1			x									x	17/08/2021
41	4	1			x						KV			x	17/08/2021